

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
T 020 301 04 21
E info@cie-ea.nl
I www.ceaweb.nl

Aan geadresseerde

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)	Doorkiesnummer
Maart 2010	Update theoretische - eindtermen 2010		2	T 020-3010421

L.S.,

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) heeft onder meer als taak om eindtermen vast te stellen voor de accountantsopleidingen in Nederland. Per 1 september 2008 gelden de eindtermen theoretische accountantsopleiding 2008, zoals vastgesteld door de CEA. Jaarlijks beoordeelt de CEA de actualiteit van de eindtermen en brengt zij, indien nodig en wenselijk, een update uit. Aanpassingen in de uitgangspunten en/of de opzet en structuur van de eindtermen en de vastgestelde studiebelasting vallen buiten de reikwijdte van de jaarlijkse update.

Net als vorig jaar heeft de Commissie Onderhoud Eindtermen (COE), de noodzaak en wenselijkheid van aanpassing van de eindtermen bij stakeholders geïnventariseerd. Op basis van de voorstellen vanuit het veld heeft de COE de CEA geadviseerd tot een zeer beperkte aanpassing van de theoretische eindtermen, welk advies de CEA heeft overgenomen. De aanpassingen zijn ingegeven door de actualiteit en hebben vooral betrekking op verduidelijking van reeds bestaande eindtermen.

In haar vergadering van 24 maart 2010 heeft de CEA de aanpassingen bekrachtigd. De gewijzigde theoretische eindtermen worden vervolgens gepubliceerd in de Staatscourant van 1 april 2010.

De aangepaste eindtermen treft u als bijlage aan. De wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke eindtermen zijn zichtbaar (in mark up) aangegeven. De aanpassingen bij update 2010 van de eindtermen 2008 zijn **geel** gemarkeerd. De aanpassingen bij update 2009 van de eindtermen 2008 zijn **grijs** gemarkeerd. Tevens is een addendumlijst beschikbaar voor de gedrukte versie van de theoretische eindtermen. De aangepaste eindtermen zijn van kracht met ingang van 1 september 2010 en gelden voor alle accountantsopleidingen in het hbo en wo. Een beknopte toelichting op de wijzigingen ten opzichte van de laatst vastgestelde theoretische eindtermen (maart 2009) treft u hieronder aan.

Aanpassingen en verduidelijkingen theoretische eindtermen met ingang van 1 september 2010

Aanvullingen en verduidelijking van eindtermen

Als overkoepelende eindterm in paragraaf 3.4 is toegevoegd de professioneel-kritische instelling die van accountants verwacht wordt bij het uitvoeren van controlewerkzaamheden. Hoewel deze eindterm juist ook in de praktijkstage een plaats heeft, dient hieraan ook in de theoretische opleiding in ruime mate aandacht geschonken te worden. Deze eindterm is een explicitering die mede gevoed is door de uitkomsten van het toezichtsonderzoek door de AFM op accountantscontroles.

De aanpassingen in de eindtermen Audit & Assurance zijn voornamelijk gericht ter explicitering van bepaalde eindtermen, omdat uit reacties bleek dat van bepaalde aspecten (zoals bijvoorbeeld de rol van de accountant t.a.v. jaarverslag en bijzondere controleopdrachten) niet voldoende duidelijk was waar deze tot hun recht kwamen. De toevoeging van de term 'fundamentele' aan de eindterm die gaat over de beroepsethiek benadrukt het belang van ethiek.

Daarnaast zijn, gegeven het toenemende belang, onder Overige services overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot niet-financiële informatie toegevoegd. In 2009 was onder Overige Assurance Services al de toevoeging ter zake niet-financiële informatie gemaakt, maar de praktijk leert dat dergelijke onderzoeken vaak in de vorm van overeengekomen specifieke werkzaamheden plaatsvinden.

Vanwege actuele ontwikkelingen is bij de eindtermen Externe Verslaggeving een toevoeging gemaakt voor IFRS-SME, maar dan vooral de verschillen met de Nederlandse verslaggevingsrichtlijnen.

Recht

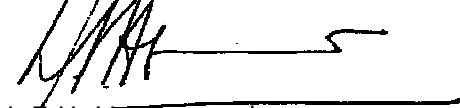
De eindtermen met betrekking tot het vakgebied recht zijn herschreven. De nieuwe beschrijving van de eindtermen is nu meer toegespitst op de behoefte (betekenis) in het accountantsvak. Er is overigens geen sprake van belangrijke wijziging in de inhoud noch in de niveau-aanduiding van de onderwerpen. Voor een meer uitgebreidere toelichting op de nieuwe beschrijving van de eindtermen recht verwijs ik graag naar de bijlage bij deze brief.

Belastingrecht/Fiscale advisering

Vanuit het hbo is verzocht om extra credits voor de eindtermen van het vakgebied belastingrecht. Hoewel een dergelijke aanpassing buiten de reikwijdte van de jaarlijkse update valt, deelt de CEA de visie van de COE dat binnen de bestaande kaders (bandbreedte in ects) en via de vrije ruimte voldoende invulling gegeven kan worden aan de eindtermen van dit vakgebied.

De CEA vertrouwt erop dat opleidingen en opleiders de aanpassingen op adequate wijze zullen vertalen naar de curricula en onderwijsprogramma's.

Met vriendelijke groet,
Namens de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

L.E.H. Vredevoogd
Voorzitter

Bijlage: Toelichting (gewijzigde) beschrijving eindtermen recht

Diepgaande kennis en vaardigheid met betrekking tot het toepassen van ondernemingsrecht.

Dit betekent dat de accountant vertrouwd moet zijn met de rechtsvormen waarin ondernemingen en andere huishoudingen gedreven worden (eenmanszaak, vof, maatschap, binnenkort de personen vennootschap, de BV, de NV, de coöperatie, de stichting, de vereniging, de publiekrechtelijke rechtspersoon, het kerkgenootschap, etc.). De grondslagen van de betrokken regelgeving moeten gekend en toegepast kunnen worden. Men moet de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en aansprakelijkheden van de organen en de betrokken personen kennen en de gevolgen hiervan in concrete situaties kunnen analyseren. De accountant moet probleem situaties kunnen onderkennen en helpen oplossen. Bij dit alles dient de accountant zijn eigen juridische positie ten allen tijde te kunnen analyseren.

Kennis op hoofdlijnen met betrekking tot het faillissementsrecht.

Bij dreigende discontinuïteit kunnen de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en aansprakelijkheid van bij de onderneming betrokkenen ingrijpend wijzigen. De accountant dient deze situatie en de daaruit voortvloeiende gevolgen te kunnen onderkennen. Hij behoeft, in het kader van de wettelijke controle, niet in detail de juridische gevolgen van insolvabiliteit te kennen of te kunnen toepassen.

Kennis en vaardigheid met betrekking tot het toepassen van privaatrecht

Een zodanige kennis en vaardigheid met betrekking tot de toepassing van het privaatrecht dat de accountant in staat is op basis van de juridische verschijningsvorm die uit documenten naar voren komt de economische verschijnselen te duiden en hun financiële gevolgen te definiëren. Hij moet in staat zijn bij onduidelijkheden via vraagstelling of interpretatie verheldering te verkrijgen.

Bij het waarnemen van de aan transacties en feiten ten grondslag liggende documenten, moet de accountant goed in staat zijn de economische gevolgen van de juridische afspraken of posities te kwalificeren en te doorgronden, ook in hun onderling verband. Daarvoor is noodzakelijk dat de accountant de hoofdlijnen van het vermogensrecht, uiteenvallend in het goederenrecht en verbintenissenrecht (met het daarin verankerde onderscheid tussen verbintenissen uit overeenkomst en verbintenissen uit de wet) kent en de daaruit voortvloeiende consequenties. Daarbij zal hij in concrete situaties relevante vragen ter verheldering moeten kunnen stellen en zelfstandig, samenhangende verschijnselen moeten kunnen duiden. Tevens zal de accountant de bronnen moeten kennen die hem bij deze activiteit kunnen ondersteunen.

Begrip van de hoofdlijnen van het Nederlandse rechtssysteem en daarmee van de wijze van wetgeving en de handhaving van de regelgeving door de overheid in de vorm van rechtspraak en bestuurlijke handhaving (bestuursrecht).

Wil de accountant de in het voorgaande genoemde kennis en kunde beheersen dan dient hij de context waarin een en ander plaatsvindt te kunnen doorgronden. Daarvoor is kennis op hoofdlijnen nodig van de rechtsbeginselen en de staatsinrichting, alsmede de wijze waarop een en ander institutioneel is ingericht.

Kennis op hoofdlijnen van de verschillen tussen de juridische systemen die verschillende belangrijke jurisdicties kennen.

Omdat het bedrijfsleven in belangrijke mate internationaal actief is, is het van belang dat de accountant zich bij zijn wettelijke controle bewust is van de verschillen tussen de diverse rechtssystemen. Dit kan slechts op hoofdlijnen, maar moet wel de accountant in staat stellen risico's met betrekking tot misinterpretatie van economische gevolgen van juridische verhoudingen of omstandigheden te beperken, door hem in staat te stellen tijdig relevante vragen te formuleren die voor verheldering kunnen zorgen.

Kennis van en vaardigheid in het toepassen van Gemeenschapsrecht van de Europese Unie.

Het EU-recht neemt steeds in betekenis toe. Zo is de regelgeving met betrekking tot de verslaggeving en de wettelijke controle geheel Europees verankerd. Voor een juiste interpretatie en toepassing van deze regelgeving dient de accountant op de hoogte te zijn van de wijze waarop de regelgeving van de EU gemeenschap functioneert en welk gezag daaraan is toe te kennen. Daarvoor moet hij bekend zijn met de wijze van totstandkoming, interpretatie en handhaving.

Kennis van de hoofdlijnen van het arbeidsrecht en het sociale verzekeringsrecht.

De accountant zal bij de wettelijke controle van de jaarrekening in veel gevallen geconfronteerd worden met aan de inschakeling van arbeid gerelateerde kosten. Om daaromtrent een juist oordeel mogelijk te maken, dient de accountant de hoofdlijnen van het arbeidsrecht en het sociale verzekeringsrecht te kennen en wel in die mate dat hij zich er van kan vergewissen dat aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen is voldaan, zodat de economische gevolgen juist worden weergegeven.

Kennis van voor de accountant relevante raakvlakken met het strafrecht.

De accountant wordt steeds vaker geconfronteerd met situaties waarin hij ingeschakeld wordt bij handhaving van regelgeving die aan het strafrecht verwant is (bijv. Wwft: Wet ter voorkoming van witwassen en terrorisme).